

І. В. Палагута
викладач кафедри іноземних мов
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини
(м. Умань, Україна)

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогодні проблема інноваційної діяльності та поширення інновацій набула популярності, як в наукових, так і освітянських колах. Необхідно відмітити, що нововведення в педагогіці, як і будь-які інновації, породжують проблеми, пов'язані з необхідністю поєднання інноваційних програм з державними програмами виховання і навчання, співіснування різних педагогічних концепцій. Впровадження нововведень у педагогічний процес вимагає принципово нових методичних розробок, підвищеної якості педагогічного новаторства, а саме підготовки нової формації вчителів, які б були відкриті до «нового», готові до імплементації інновацій у власну професійну діяльність.

Таким чином на заваді поширенню педагогічних нововведень стає низка факторів, серед яких невідповідність нових типів навчально-виховних закладів вимогам батьків, які здебільшого орієнтуються на традиційні стандарти навчання і виховання, відсутність чіткої програми та навчальних планів підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності [1, 55].

Проблему формування професійної підготовки майбутніх учителів до інноваційної діяльності досліджували Г. Балл, А. Деркач, М. Дяченко, О. Коберник. Проблемі спрямування вчителя на інноваційну творчу діяльність присвятили свої роботи К. Ангеловські, Г. Басетт, Х. Барнетт.

Готовність до педагогічної діяльності визначає наявність у суб'єкта образу створення певної діяльності та постійне спрямування свідомості на її

виконання [3, 19]; як складне інтегральне професійно значуще нововведення, сутність якого становить взаємодія мотиваційно-орієнтованого, змістово-операційного та оцінювально-рефлексивного компонентів [4, 52]; як фахова компетентність, яку характеризують сукупність взаємопов'язаних сутнісних орієнтацій, відповідних знань, вмінь і навичок [4, 84].

Основну увагу ми зосереджуємо на мотиваційному компоненті інноваційної діяльності, який розглядається у двох аспектах: оцінка місця професійної мотивації у загальній структурі мотивів та особистісне ставлення педагога до змін, його сприйнятливість до нововведень. Мотиваційний компонент має для суб'єкта діяльності особистісне значення, адже зміцнює зацікавленість цією діяльністю й перетворює задані зовнішні настанови та внутрішні потреби майбутнього вчителя [4, 183].

І. Чорней вважає, що мотивація особистості педагога обумовлена його професійними інтересами, ціннісними інтересами, орієнтаціями, ідеалами. Вона виявляється як у всій його професійній життєдіяльності, так і в окремих педагогічних ситуаціях, визначає його сприйняття зовнішніх подій і логіку поведінки. Позитивну мотивацію майбутнього фахівця до діяльності засвідчує задоволення таких його особистісних і професійних потреб, як створення і застосування нового, підвищення професійної майстерності, подолання професійних труднощів [2, 138].

На думку А. Маркової, професійна мотивація – це те, заради чого людина здійснює професійне мислення, вкладає свої професійні здібності, силу і енергію, професійна мотивація виконує в професійній діяльності різні функції, а в її структуру входять покликання до професії, професійні наміри, професійні потреби, а також професійні очікування, установки, інтереси та ставлення до праці [2, 142].

Професіоналізм майбутнього фахівця може бути обумовлений різними мотивами (підвищення ефективності навчально-виховного процесу; намагання привернути до себе увагу, здобути визнання), справжню суть яких буває нелегко зрозуміти, оскільки з часом вони можуть змінюватись.

Мотиваційний компонент передбачає оволодіння цілісним змістом діяльності шляхом формування перспективних, внутрішньо вмотивованих ліній, дій, соціальних установок, інтересів, потреб, мотивів, які спонукають до сформованості у майбутнього вчителя готовності до роботи в інформаційному середовищі.

Особливу значущість конкретних мотивів досліджують на підставі аналізу сформульованих цілей власної інноваційної діяльності, його дій щодо реалізації цих цілей, а також аналізу своєї діяльності у мотиваційній сфері, самооцінка, ставлення до професійної діяльності.

Мотиваційна готовність, сприйнятливність до педагогічних нововведень є важливою якістю оскільки лише адекватна цілям інноваційної діяльності мотивація забезпечує ефективність саморозкриття особистості майбутнього учителя.

Часто провідним мотивом інноваційної діяльності є пізнавальний інтерес. Пізнавальний інтерес педагога орієнтований на застосування інноваційних освітніх технологій, концентрується навколо наукового розуміння різноманітних аспектів особистісної орієнтації освіти, на осмислення власного ступеня ефективності педагогічної діяльності, формування своєї позиції щодо змін у системі використання нових знань у власній практичній діяльності.

Позитивна мотивація майбутнього учителя до інноваційної діяльності засвідчує задоволення таких його професійних потреб, як створення і застосування нового, підвищення педагогічної майстерності, подолання професійних труднощів. Тому використання педагогічних технологій багато хто з майбутніх учителів вважає компонентом особистісного і професійного самоствердження.

Педагоги за своєю природою схильні до змін, хоч і не позбавлені консерватизму. Вони по різному сприймають нове і займають різні позиції стосовно інновацій. За даними соціологічних досліджень, більшість педагогів є новаторами, кожний п'ятий зорієнтований на традиційні способи діяльності, позитивно ставиться до інновацій.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок про те, що мотивація майбутнього вчителя до інноваційної діяльності виражає усвідомлене ставлення педагога до інноваційних технологій. Мотивація виявляється як у всій професійній життєдіяльності педагога, визначає його сприймання зовнішніх подій і логіку поведінки, пробуджує у майбутнього вчителя особистісно значиме ставлення до об'єкта і предмета професійної діяльності, сприяє виробленню навичок аналізу та прагнення до активного вирішення нестандартних педагогічних ситуацій, інтересу до планування та освітніх інновацій, налаштовує на формування настрою і орієнтації на індивідуальну педагогічну діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ангеловски К. Учителя и инновации: Кн. для учителя: Пер. з макед. – М: Просвещение, 1990. – 280 с.
2. Демиденко Т.М. Підг. навч. до ін. пед. д – сті: Дис. ... канд. пед. наук. : 13.00.04 / Черкаськ. наук. ун.- т ім. Богд. Хмельн. – Черкаси, 2004. – 220 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І.М. Дичківська. – 2-е вид., доповн. – К.:Академвидав, 2012. – 352
4. Линенко А. Ф. Педагогічна діяльність і готовність до неї: Монографія / А. Ф. Линенко. – О. : ОКФА, 2005. – 77 с.